



Monumentnummer*: 22171

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 februari 1970
Kadaster deel/nr 82732/125

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Hindeloopen	Súdwest-Fryslân	Fryslân

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Hindeloopen	A			1826
Hindeloopen	A			1122
Hindeloopen	A			1743
Hindeloopen	A			1742

Omschrijving**

Inleiding

HERVORMDE KERK. Markant achter de IJsselmeerdijk gelegen kerkgebouw, gebouwd in 1632 op de fundamenten van een laat-16de-eeuwse voorgangster en tot 1892 bestaande uit een tweebeukige hallekerk. In 1658 werd de kerk met een zuidbeuk uitgebreid, welke in 1892 weer werd afgebroken. Sedertdien is weer sprake van een eenbeukig gebouw.

Eveneens in 1892 werden de oorspronkelijk spitsbogige vensters vernieuwd in rondbogige vorm en werden de eenmaal versneden tot aan de dakvoet opgaande steunberen schuin met leien afgedekt. De ingangsportalen met frontons aan noord- en zuidzijde (het laatste oorspronkelijk van de westzijde afkomstig), werden in 1658 (het jaar waarin de zuidbeuk werd opgetrokken) vervaardigd door Claes Lykles.

Van de naar Friese middeleeuwse trant uit drie blokvormige geledingen bestaande TOREN, waarvoor in 1593 betaald werd, verbrandde in 1701 de spits. Deze werd in 1724 vervangen door de huidige uit drie verdiepingen bestaande open, ten dele met leien bedekte houten bekroning, naar ontwerp van Claes Pijters (welk ontwerp in 1737 te Oldeboorn werd nagevolgd).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Rondom de kerk ligt het door een eenvoudig houten hekwerk omsloten iets verhoogde ovale KERKHOF. Het belang van dit kerkhof, waarvan de traditionele en vrij jonge grafzerken overigens van lokaal belang zijn, ligt met name in de historische relatie die het kerkhof heeft met het kerkgebouw en het feit dat nagenoeg alle zerken liggen. Op het kerkhof staan ook enkele oorlogsgraven (1940-1945).

Omschrijving

Zeven traveeën diep eenbeukig kerkgebouw, opgetrokken uit gele friese steen en gedekt door een met grijsblauwe leien (Maasdekking) belegd driesijdig schilddak tegen vierkante toren aan westzijde; vijfzijdige koorafsluiting met koperen windvaan in de vorm van een hinde; ijzeren muurankers. De zuidgevel wordt geleed door gemetselde steunberen waartussen, om en om, rondboogvensters met profielen en traceringen van rode baksteen; relatief jong glas-in-lood; ijzeren muurankers. De zuidelijke ingangspartij, met gebroken fronton en opschrift met het jaartal 1658, werd vervaardigd door Claes Lykles en is afkomstig van de in 1892 afgebroken zuidbeuk. De (vernieuwde) dubbele houten toegangsdeuren met ijzeren siersmeedwerk en half rond gesloten bovenlicht met (relatief jong) glas-in-lood worden geflankeerd door gemetselde pilasters, waarop een gebroken fronton met stadswapen met hert, boom en hinde; sluitsteen met doodshoofd.

De noordgevel is ingedeeld als de zuidgevel. De ingangspartij aldaar wordt geflankeerd door gemetselde pilasters met natuurstenen banden en fantasiekapiteeltjes met Ionische voluten en gebeeldhouwde kopjes en een sluitsteen; erboven een fries met rolwerk, hoorn des overvloeds en wijnkan; in het gebroken fronton het stadswapen. Dubbele opgeklampte houten deuren, waarboven half rond gesloten bovenlicht met (relatief jong) glas-in-lood.

In het vijfzijdig gesloten koor twee rondboogvensters.

De geelbakstenen TOREN bestaat uit drie blokvormige iets versneden geledingen, afgezet met enkele hoekblokken, die van elkaar worden gescheiden door natuurstenen waterlijsten. In de bovenste, door een balustrade afgesloten, geleding galmgaten. Onder de gootlijst een rondboogfries op zandstenen kraagsteentjes.

Hierboven een even ingesnoerd ten dele met leien bekleed (Rijndekking) deels gesloten, deels opengewerkt houten achtkant van drie geledingen met omgang en houten balustrades; het geheel bekroond door een koepeltje waarop een peer met windvaan in de vorm van een schip.

In het door een houten tongewelf met trek balken overdekte INTERIEUR zijn ondermeer van belang: een rondbogige doorgang in omlijsting van profielsteen tussen schip en toren; in de noord-oostelijke hoek van de toren een gedeeltelijk in de muur uitgespaarde gemetselde trap; de (in 17de-eeuwse trant uitgevoerde) preekstoel uit 1892 met gebundelde gegroefde Korinthische pilasters op de hoeken van de kuip, trap, achterschot en klankbord; de laat-19de-eeuwse houten lambrizeringen en het dito meubilair; zeven houten psalmborden (XIX-XX), een collectezakhouder (XIX-XX), twee houten naamlijsten met namen van predikanten en schilderwerk in plaatselijke stijl (de oudste daterend van omstreeks 1927); zes laat-17de-eeuwse geelkoperen kronen; een geelkoperen doopbekken (XVII-XVIII); enige eenvoudige 16de-, 17de-, 18de- en 19de-eeuwse zerken. Voorts het ORGEL met hoofdwerk en bovenwerk, in 1812 gemaakt door L. van Dam en Zonen voor de Hervormde Kerk te Oosterbierum in een gesneden kas van Jan Harmensz Camp uit 1719 (of van diens vader Harmen Jansz. uit 1665). Het instrument, dat staat op een laat-19de-eeuwse op gietijzeren zuiltjes rustende balustrade, is in 1868 overgeplaatst naar Hindeloopen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



In de TOREN een klokkenstoel met gelui van twee klokken waarvan één van P. Overney, 1685, diam. 120 cm. en een moderne klok. Mechanisch smeedijzeren torenuurwerk, 17de eeuw. Is buiten gebruik gesteld.

Waardering

Kerkgebouw met jongere toren en kerkhof van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom van de verschillende onderdelen;
- vanwege de bouwgeschiedenis;
- vanwege de architectonische vormgeving;
- vanwege de waardevolle interieuronderdelen;
- vanwege het ovale kerkhof met overwegend liggende zerken (welke overigens van lokaal belang zijn);
- vanwege de markante ligging net achter de IJsselmeerdijk,
- vanwege de grote visuele waarde voor Hindeloopen en verre omgeving.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerkhof

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument